Розділ 2. Без слова немає мови, а без мови - книги

Нова українська школа

Наша мова— безцінний скарб. А. Коваль «Наша мова»

Дата: 23.09.20234

Клас: 3-Б

Урок: літературне читання

Вчитель: Половинкина О.А.

Тема. Наша мова — безцінний скарб. А. Коваль «Наша мова».

Ознайомлення з терміном науково-художнє оповідання. Добір

заголовків до частин тексту. Підготовка до стислого переказу.

Мета: продовжувати знайомити учнів з українськими письменниками та мовознавцями; викликати інтерес до слова, його походження; навчати помічати незвичайне у звичайному; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Емоційне налаштування.

Доброго ранку, сонечко ясне! Доброго ранку, земле прекрасна! Доброго ранку, дерева багряні! Доброго ранку, квіти духмяні! Доброго ранку, птахи галасливі! Доброго ранку, діти щасливі!

Вправи на постановку дихання та розвиток артикуляції.

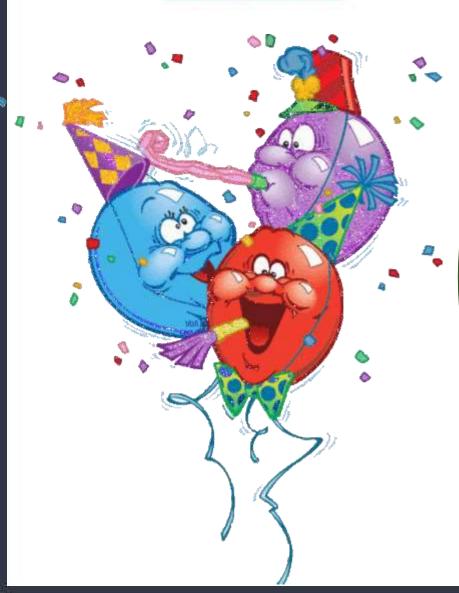
«Понюхайте квітку»

Уявіть, що перед вами запашна квітка. Видихніть і зробіть глибокий вдих неначе ви нюхаєте запашну квітку на лузі.

Вправи на постановку дихання та розвиток артикуляції.

«Святкові кульки»

Надуємо кульки.
Для цього
робимо глибокий
вдих носом і
плавно
видихаємо
повітря ротом,
надуваючи щоки.

Вправи на постановку дихання та розвиток артикуляції.

«Задми свічки»

- Уявіть, що перед вами – іменинний торт. На ньому багато маленьких свічок. Зробіть глибокий вдих і намагайтеся задути якомога більше свічок.

Вправи на постановку дихання та розвиток артикуляції.

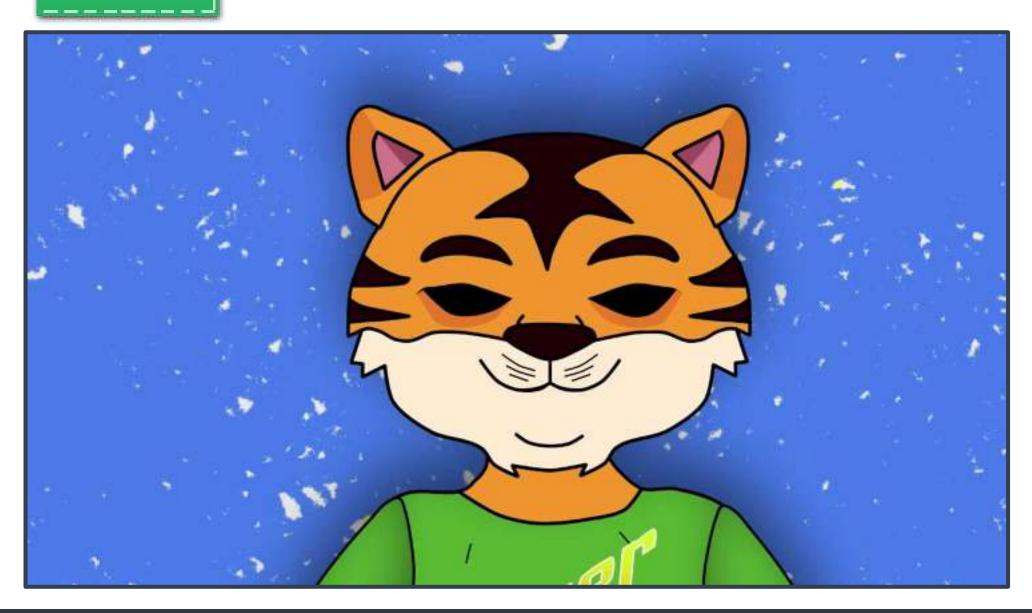
«Подми на гарячий чай»

- Уявіть, що перед вами — гарячий чай. Зробіть глибокий вдих і подуйте на нього.

Рухлива вправа для очей.

Вступне слово до розділу. Читання тексту вчителем.

Мова для нас — явище звичне.

Здається, вона існувала завжди. Але це не так. Українська мова, якою ми зараз розмовляємо, розвивалася протягом багатьох століть. Розвивається вона й нині. Дізнаватися про значення старих і нових слів, їх походження дуже цікаво й повчально. Інколи історія одного слова може багато розповісти про давні події, відкриття, зв'язки між народами.

підручник. **Сторінка**

Вступне слово до розділу. Читання тексту вчителем.

Досліджуючи таємниці мови, учені відкривають не лише історію слів, а й життя народу, його душу. Захопливі розповіді про те, як приходять до нас нові слова, хто їх придумує, як вони мандрують світом, створила відома вчена-мовознавиця Алла КОВАЛЬ.

Пригадаємо - письменниця Алла Коваль.

Алла Петрівна Коваль -

українська письменниця мовознавець, доктор філологічних наук, професор.

Підручник. **Сторінка**

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

НАША МОВА (Скорочено)

Якими були люди до винайдення мови?

Прислухайтеся: з ранку й до вечора навколо вас звучить мова. Ось у сусідній кімнаті з кимось розмовляє мама, з вулиці долітають ледь чутні голоси людей. Ми всі так звикли до цього, що майже не помічаємо звучання мови.

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

Ми чуємо її лише тоді, коли вона звернена до нас безпосередньо*.

А тепер припустимо на хвилинку, що мови нашої — та й інших мов на землі — ще немає. Якою була б земля? Якими були б ми? Навіть уявити важко, яка б це була сумна й похмура картина: немає великих міст, ба, навіть малих сіл, не ходять поїзди, не літають літаки, немає автомобілів, скрізь тихо, пусто й CYMHO.

підручник. **Сторінка**

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Якими були люди до винайдення мови?». Читання тексту вчителем.

А хто там боязко визирає печери? Та то ж первісна людина! Скоцюрбилась від холоду й страху, щільніше натягає на голі плечі якусь шкуру, сторожко оглядається... Такими наші пращури* були колись, такими б надовго вони зоставались, якби не зробили геніального відкриття: винайшли мову.

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

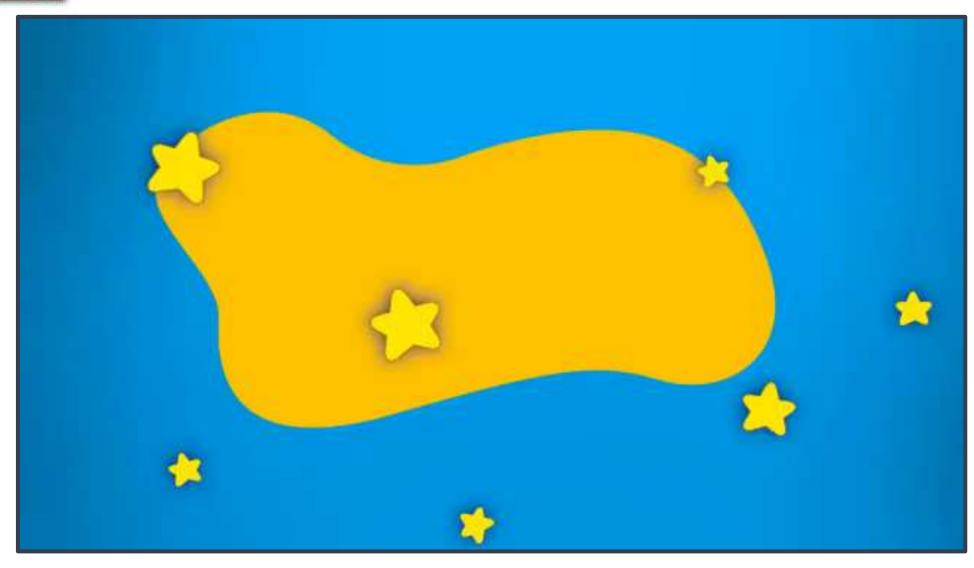
_{Підручник.}
Сторінка

Фізкультхвилинка.

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Чому поява мови докорінно змінила життя людей?». Читання тексту вчителем.

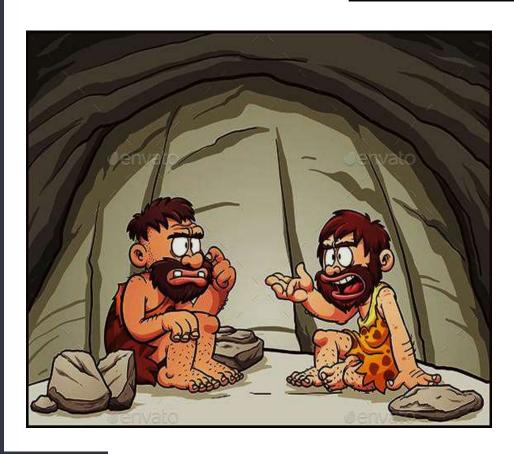
Чому поява мови докорінно змінила життя людей?

Мова допомагала людям порозумітися між собою, ставала у пригоді нашим предкам їхньому важкому житті. Разом, великим родом, легше було корчувати ліс, місце для посівів, звільняючи разом приручати, а потім пасти худобу. І якщо раніше кожен сам повинен був додуматися до того, як зробити ту чи іншу роботу, то, маючи мову, можна було розповісти

_{Підручник.} Сторінка

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Чому поява мови докорінно змінила життя людей?». Читання тексту вчителем.

молодшим про все, передати їм свій досвід.

I тепер кожному наступному поколінню людей не треба було розпочинати все із самого початку.

Мова первісних людей була дуже бідною. Вона складалася з небагатьох слів. Значення кожного такого слова було нечітким, його супроводжували жестами, які допомагали людям порозумітися. Та минали століття, змінювалися люди, розвивалася й мова...

_{Підручник.} Сторінка

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

_{Підручник}. Сторінка

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.

винахід винайшли слов'янське довжелезний фінікійці високорозвинених грецької

відшліфува́в дорогоцінне каміння оповита неви́димими невимушено запам'ятовування

Стіна слів. Словник.

Пригноблений — позбавлений прав, можливості вільно жити.

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

підручник. Сторінка

Дивовижний винахід

А далі сталася подія величезної ваги: люди винайшли письмо. Наше слов'янське письмо — знайомі й звичні літери абетки — пройшло довжелезний шлях, поки дійшло до нас. Поклав початок цьому один дуже давній і беручкий* народ — фінікійці, які жили за 30 століть до нас. Їхнє письмо запозичили й вдосконалили стародавні греки.

Слов'янська азбука була зроблена за зразком грецької. До 24 грецьких літер було додано ще 19.

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

На наші українські землі ця азбука прийшла понад тисячу років тому. Увесь цей час вона змінювалась, аж поки не стала такою, якою ми сьогодні й користуємося. Важко навіть сказати, скільки людей протягом століть доклали зусиль, щоб сьогодні ми з вами могли писати й читати.

Скільки мов на Землі? Вважають, що приблизно 5 тисяч.

Українська мова належить до високорозвинених мов світу. Багато зробили для її вдосконалення письменники та письменниці,

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

Тарас Григорович Шевченко

вчені, видавці книжок, газет і журналів, освічені люди різних часів. Почесне місце належить Тарасові Григоровичу Шевченку, який обробив, відшліфував і показав світові дорогоцінне каміння — мову простого, пригнобленого тоді народу України...

Багато нових слів ми запозичили у своїх близьких і далеких сусідів.

Уся наша планета оповита невидимими шляхами, що ними мандрували й нині мандрують слова.

Сторінка

Опрацювання тексту А.Коваль «Наша» мова (скорочено). «Дивовижний винахід». Читання тексту вчителем.

Аджевеісіа радидусі ча сусначаюли са винися одидне годиначання винися одидне годиначания винися одидне годиначания винися одидне годиначания винися винися винися одидне годиначания винися одидне годинати винися одидне годиначания винися одидне годиначания винися одидне годиначания винися одидне годиначания винися одидне годинат

Щоб вільно, невимушено, красиво розмовляти, треба вчитися... Намагатися зрозуміти правила, запам'ятовувати нові слова й прислів'я та приказки, бо це збагачує вашу мову, розповідати вірші, бо це розвиває пам'ять. І тоді, послухавши вас, кожний скаже: «Як прекрасно звучить українська мова!».

Читання оповідання учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

_{Підручник.} Сторінка

Робота в групі. Поміркуйте разом над порадами автора щодо вивчення мови.

- ❖ Як ви зрозуміли виділені речення?
- ❖ Прочитайте заголовки до частин тексту. Це буде його план.
- ❖ Підготуйтесь удома до стислого переказу прочитаного.
 - ❖ Передайте послідовність розвитку мови.

_{Підручник.} Сторінка

Підсумок прочитаного. Читання тексту вчителем.

За зразком якої азбуки було створено слов'янську? А) фінікійської; Б) грецької; В) латинської. Зверніть увагу! У цьому тексті йдеться про правдиві події, факти, назви країн, які відомі в науці. Тому такі оповідання є науково-художніми.

Вправа «Інтерв'ю».

Що нового ви сьогодні дізнались?

Що найбільше ваш вразило чи здивувало під час уроку?

Що було цікавого на уроці?

Про що б ви хотіли ще дізнатися?

Пояснення домашнього завдання.

Підручник с.22-23.
Прочитайте текст Алли Коваль «Наша мова», склади сенкан до слова мова.

Аудіо, відео звіт читання та фото сенкану надсилайте на освітню платформу H.uman Творчих успіхів!

Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку лего.

На уроці мені дуже сподобалось.

На уроці мені сподобалось.

На уроці мені не сподобалось.